

ДЕРЖАВНА
СЛУЖБА
ЯКОСТІ ОСВІТИ
УКРАЇНИ

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Що мають зробити дані
для системи, школи і уроку

Іван Юрійчук | 03 червня 2026 року

Фокус дослідження: Трирічний цикл (2023-2025)

6 Клас

Фіксує результати після переходу від початкової до базової школи.

8 Клас

Виявляє прогалини перед завершальним 9-м класом (другий цикл).

Українська мова

Базова комунікативна компетентність.

Математика

Логіко-математична компетентність.

Ініціатор
(Служба)

Підтримка (МОН,
SURGe, ЮНІСЕФ)

Виконавці (ТО
Служби, ІОА, УІРО)

Інструментарій та Стандарти

Захищені інструменти, які зберігають структуру змістових ліній та когнітивних рівнів для порівняння.

Інструменти

- **Тестові завдання:** Оцінка рівня досягнень (нові комплекти щороку, незмінна структура).

- **Анкети учнів:** Визначення факторів впливу (формат, зацікавленість, мотивація).

- **Дані керівників:** Режим роботи, інклюзія (ООП), статус ВПО.

Стандарти

- **6 клас:** Програми на основі Держстандарту базової середньої освіти (2020 рік, реформа НУШ).

- **8 клас:** Програми на основі Держстандарту (2011 рік).

Вибірка: Репрезентативність даних

226 закладів загальної середньої освіти
з **5 макрорегіонів** та м. Києва.

Міська місцевість: 166 закладів
Сільська місцевість: 60 закладів

(Резервна вибірка: 140 закладів
на випадок безпекових загроз)

Макрорегіони				
Захід: Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Чернівецька	Північ: Київська, Житомирська, Сумська, Чернігівська	Центр: Вінницька, Кіровоградська, Полтавська, Черкаська	Південь: Запорізька, Миколаївська, Одеська, Херсонська	Схід: Дніпропетровська, Донецька, Луганська, Харківська
+ Місто Київ				

Стандарти проведення та надійність даних (2025)

Відповідальний
(координатор)

Інструктор
(не предметник)

Технічний адміністратор
(зв'язок)

Спостерігач
(незалежний контроль)

>90%

Явка учнів (понад 4,300 учнів на предмет/клас).

1 131

Спостережень (54,5% очно, 45,5% дистанційно).

1,59%

Лише 18 зафіксованих порушень академічної доброчесності.

90%

Максимальний рівень довіри спостерігачів (9-10 балів).

Методологічні обмеження

Межі інтерпретації, що впливають з умов формування вибірки.

- Державні/Комунальні заклади: Приватні та спеціальні заклади до вибірки не входили.
- Мовний бар'єр: Тільки класи з українською мовою навчання.
- Технічні вимоги: Наповнюваність від 10 учнів, інтернет від 30 Мбіт/с.
- Добровільність: Участь добровільна, певні категорії учнів (перебування за кордоном, хвороба) представлені обмежено.
- Статистика \neq Причинність: Виявлені зв'язки є статистичними залежностями, а не доведеними причинно-наслідковими зв'язками.

Архітектура висновків: Як читати доповідь

Три типи тверджень за їхнім статусом.

ФАКТИ

Те, що вимірювання зафіксувало в межах своєї методології (бали, розподіли, динаміка).

СПІВПАДІННЯ

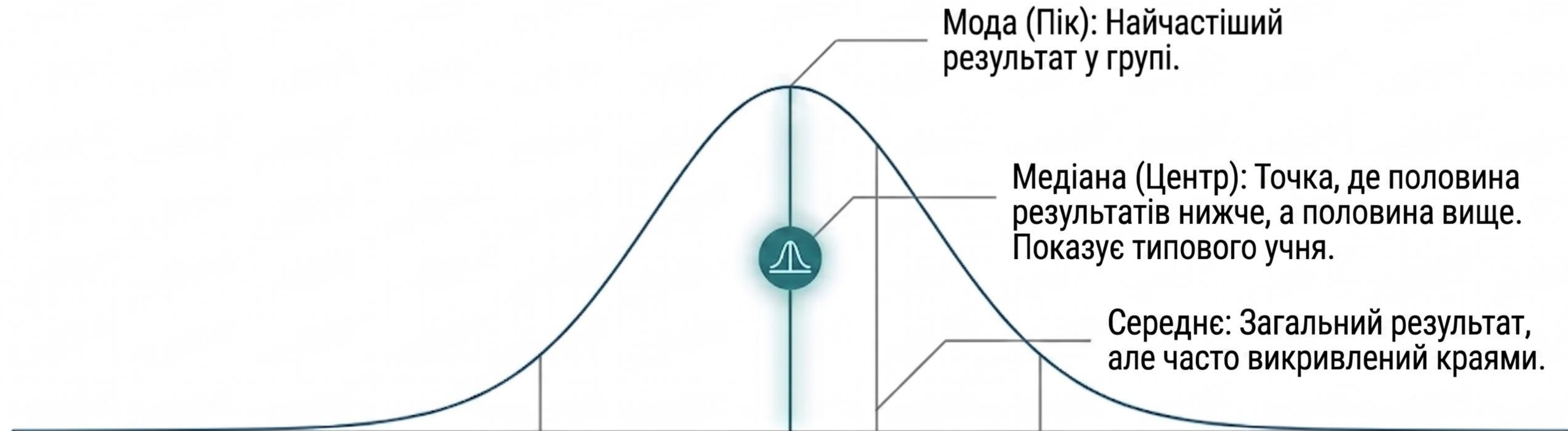
Випадки, коли результат і обставина існують поряд ("статистично пов'язано"). Не означає автоматичної причини.

ГІПОТЕЗИ

Інтерпретація фактів і співпадінь.
Відкриті для обговорення висновки щодо дій системи.

Як читати результати: Анатомія даних

Когнітивні виміри

1. Знання: Відтворення факту.

2. Застосування: Використання в задачі/ситуації.

3. Міркування: Складний логічний ланцюг.

(Різниця між ними показує розрив між 'знаю' та 'можу використати')

Математика 6 Клас: Стабільний центр

Змістові лінії:

«Дані і статистика» (57,4%) vs. «Рівняння» (37,1%) та «Геометрія» (37,3%).

Площа квадрата в життєвій ситуації – лише 20,6%.

Когнітивний вимір:

Знання (58,8%) > Застосування (43,4%) > Міркування (39,8%).

Помірне зростання середнього бала без зрушення медіани. Рух є, але типовий результат шестикласника залишається стабільним.

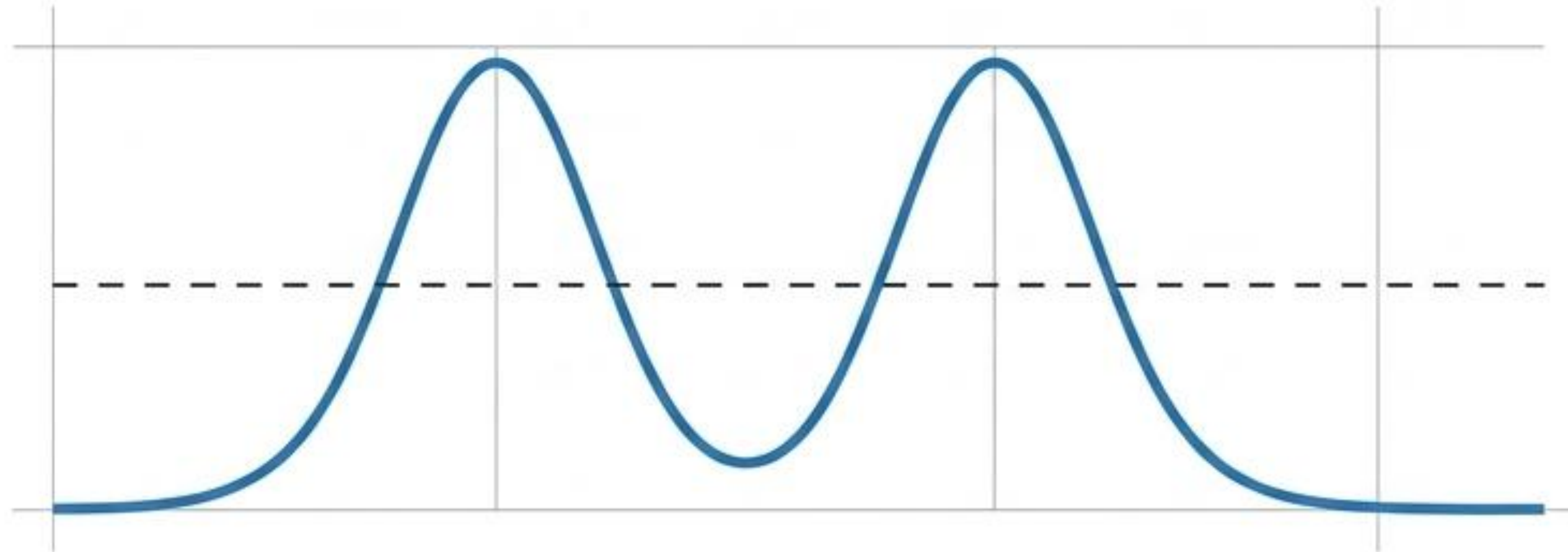
Математика 8 Клас: Синхронне зниження

Зміщується вся центральна частина розподілу. Найпомітніший сигнал – розрив між теоретичним знанням і практичним застосуванням.

Українська мова 8 Клас: Дві реальності під одним середнім

Середній бал: Стабільний
(50,09 → 49,31 → 50,19).

Медіана:
Стабільна (48, 48, 48).

Синтаксис:
Помітне зростання
(27,1% → 40,2%).

Морфологія (Практична):
Зниження (80,9% → 72,8%).
Розрізнення частин мови – 37%.

Стабільний середній бал маскує неоднорідну картину. У частині субтестів співіснують дві різні групи результатів – нижча і вища.

Загальний підсумок: Чотири різні профілі системи

<p>Математика 6 Стабільна середина. Центр не зрушує, немає розширення верху.</p>	<p>Укр. мова 6 Підтягнута середина. Центр росте, але 94% стиснуті у вузькому діапазоні.</p>
<p>Математика 8 Синхронне зниження. Падають середній, медіана і мода. Гостра криза застосування.</p>	<p>Укр. мова 8 Двогорбий розподіл. Стабільне середнє, але неоднорідна структура результатів (розшарування).</p>

Система утримує або підтягує середину, але не завжди розширює верхній сегмент. Середнього бала недостатньо для управлінських рішень.

ЧИННИКИ І ДЗЕРКАЛО АУДИТУ: З ЧИМ СПІВІСНУЮТЬ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

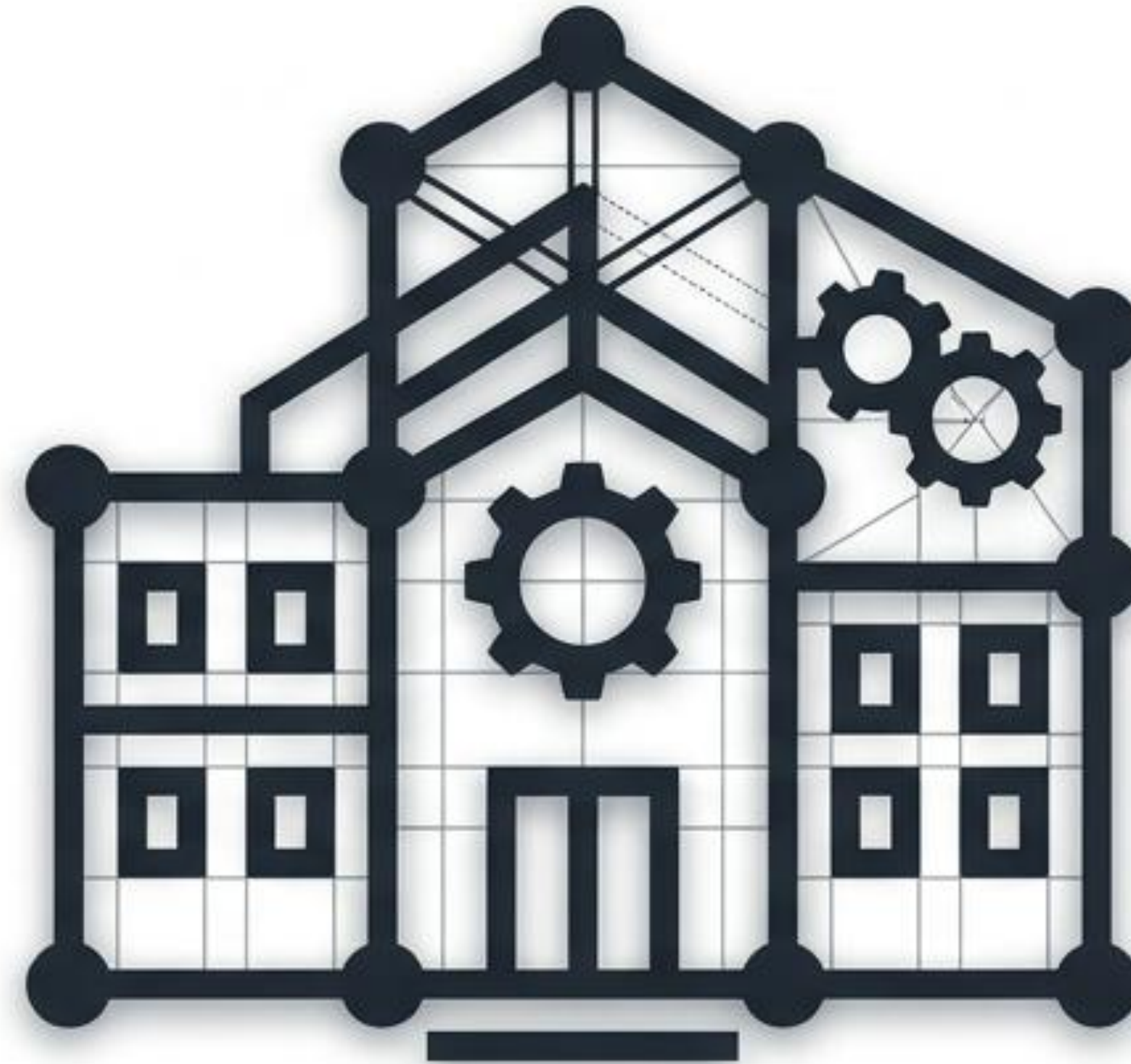
Блок 1. Чинники з анкет учнів

Дозволяють побачити характеристики навчання і середовища, пов'язані з результатами. Групується на:

Стійкі – повторюються в усіх/майже всіх блоках.

Нестійкі – працюють залежно від предмета/класу.

Нульові – очікуваний вплив стабільно не підтверджується.

СТІЙКІ ЧИННИКИ: Що працює системно

1. Дидактична якість уроку (найважливіше)

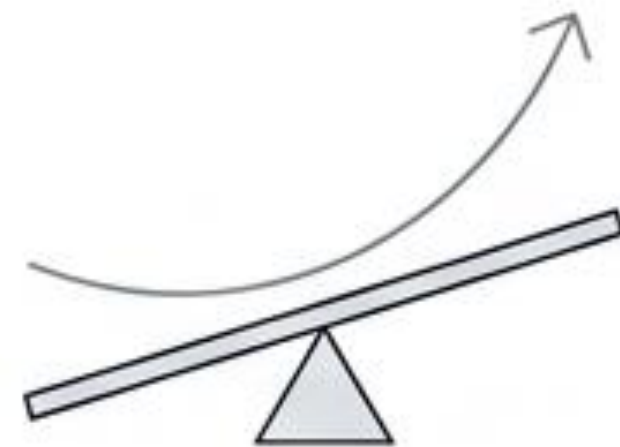
Ясність пояснень, зрозумілі вимоги, робота на міркування і практичну користь стійко пов'язані з кращими результатами. (Просте спонукання вчитися такого зв'язку не дало).

2. Внутрішній стан

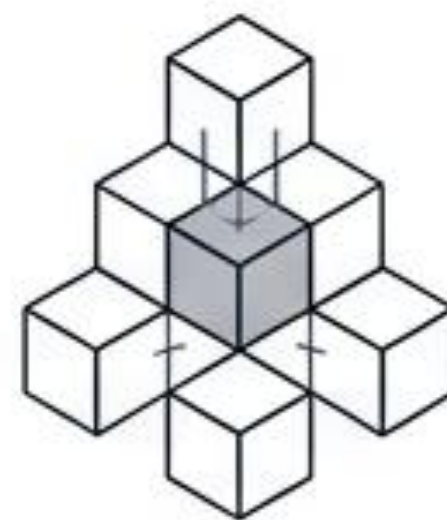
Ставлення, впевненість, нижча тривожність.

Учні, які почувалися впевненіше і мають нижчий рівень стресу, частіше демонструють кращі результати.

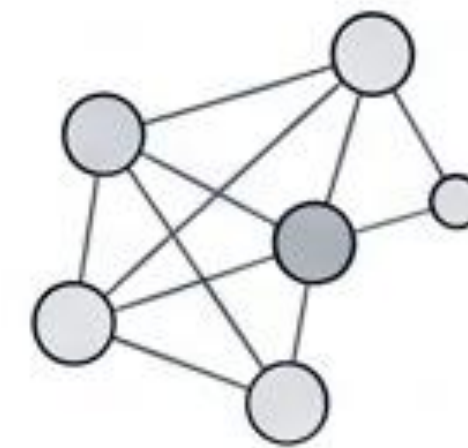
3. Культурне середовище

Книжки вдома. Це не просто про наявність книг, а про середовище, де пізнання і читання є нормальною частиною повсякденного життя.

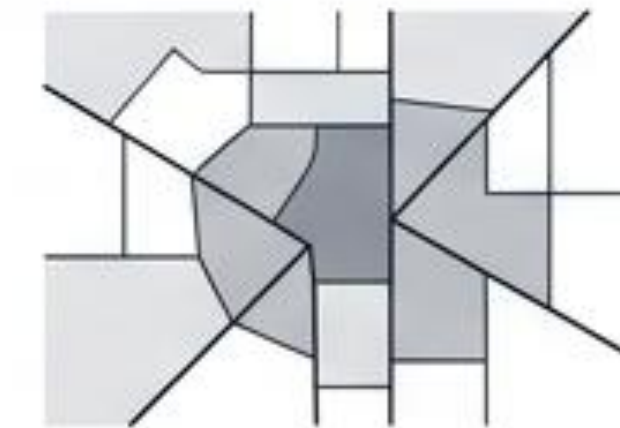
4. Звернення по допомогу

Учні, які звертаються по допомогу до вчителя чи батьків, мають кращі результати. Результат залежить від доступності допомоги та готовності її прийняти.

5. Тип населеного пункту

Маркер різних освітніх умов: доступу до ресурсів, стабільності середовища, кадрової ситуації. (Дані 8 класу з укр. мови прямо вказують на сегрегацію).

НЕСТІЙКІ ЧИННИКИ: Контекст має значення

Нестійкі чинники не дають нам «чарівної кнопки». Один і той самий ресурс може мати значення в одному контексті й не мати його в іншому.

Цифрові навички та наявність пристрою

Цифрова впевненість важливіша за факт наявності пристрою. Але зв'язок не універсальний: **ІТ-навички спрацювали** у 6 класі, але не у 8-му з математики.

Особистий простір удома

Має значення в окремих блоках (зокрема у 6 класах), але **не працює однаково всюди**.

ВПО-статус

Сам по собі статус ВПО не асоціюється з гіршими результатами у цьому моніторингу (в окремих групах результати були навіть трохи вищими). **Соціальна вразливість не дорівнює навчальній слабкості**.

Домашні завдання та репетиторство

Невиконання ДЗ = найгірші результати. Оптимально: помірний обсяг (30 хв для 6 кл., ~1 год для 8 кл.). Важливі регулярність, посильність та зміст. **Репетитор** – це лише маркер доступу до додаткового ресурсу.

НУЛЬОВІ ЧИННИКИ: Що стабільно не підтверджується даними

Ці чинники часто вважаються впливовими, але дані моніторингу стабільно не фіксують їхнього значущого впливу на результат.

Стать

У математиці зв'язку фактично немає. З укр. мови дівчата мають дещо вищі бали, але «гендерного провалу» немає.

Спонування вчителем вчитися

Загальний мотиваційний заклик не працює без зрозумілого дидактичного пояснення та ясної навчальної дії.

Тривалість домашніх завдань (сама по собі)

Важливі не просто хвилини, а якість виконання, зміст і посильність.

Наявність навчальних матеріалів «взагалі»

Абстрактна наявність ресурсу не працює. Важливо, як він включений у реальне життя дитини (на відміну від «книжкового середовища»).

Окремі важливі контексти:

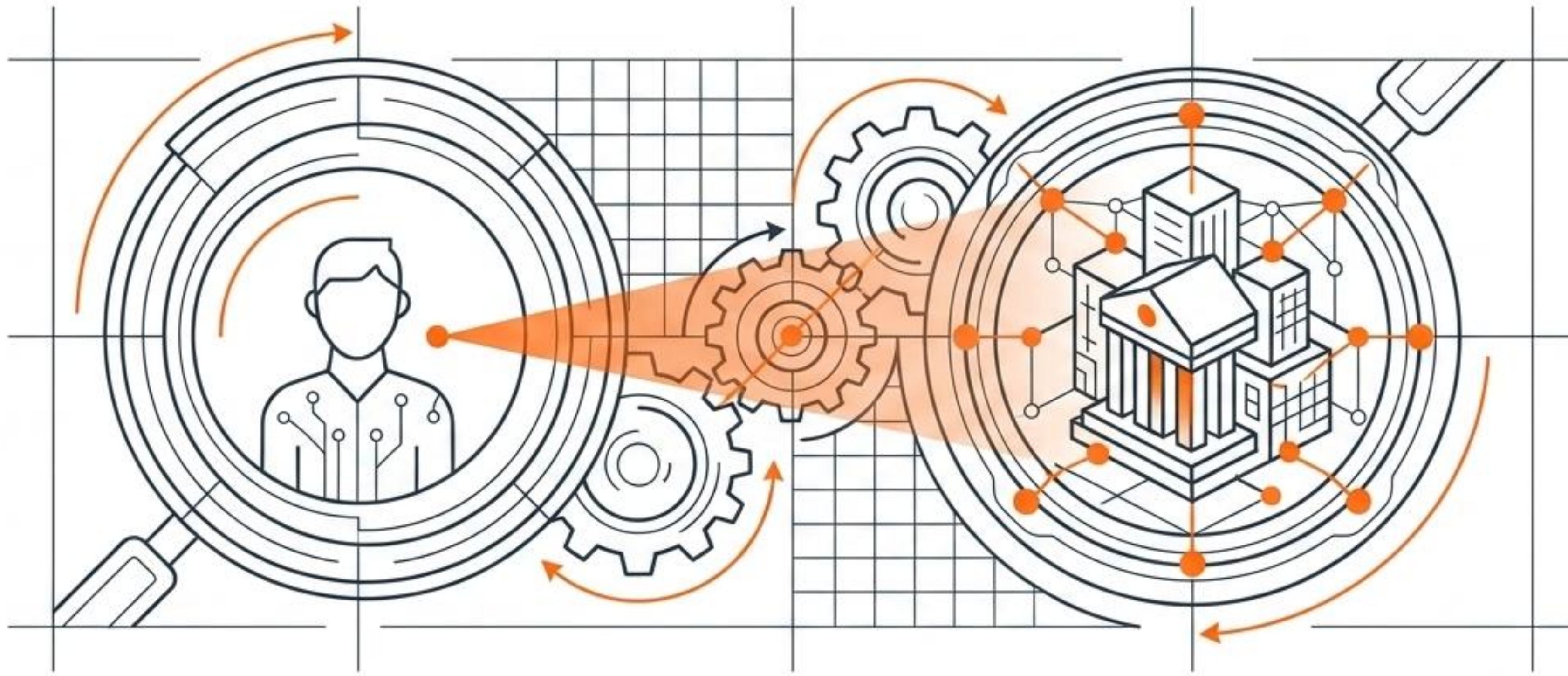

Мова спілкування вдома: Чверть восьмикласників удома спілкуються переважно не українською. Це не оцінка родини, а методичне завдання для школи: інакше працювати з мовною нормою.

Формат тестування: Дистанційне проходження дає вищі бали, але це методологічний артефакт, а не доказ переваги дистанційного навчання.

БЛОК 2: «Дзеркало» інституційного аудиту

Це інший рівень аналізу. Моніторинг тестує учнів і збирає анкетні дані на рівні учня. Інституційний аудит оцінює заклад освіти: освітнє середовище, систему оцінювання, педагогічну діяльність і управлінські процеси.

У 2025 році проведено 233 позапланові інституційні аудити; всього база за 2019–2025 роки охоплює 783 аудити.

Аудит не пояснює прямо результати моніторингу. Але він показує схожу структуру проблем на рівні закладу.

ДЗЕРКАЛО АУДИТУ: Розрив між наявністю і дією

Моніторинг (рівень учня)

Дзеркало аудиту (рівень школи)

1. Розрив між знанням і застосуванням

Складність із перенесенням знань у нову ситуацію (особливо математика 8 клас).

Домінує фронтальна робота (**93%**). Практики застосування маргінальні: проектна робота – **14%**, STEM – **4%**, диференціація – **21%**.

2. Суб'єктність учня та оцінювання

Учень має міркувати та оцінювати власний поступ.

53,2% закладів мають проблеми з системою оцінювання. Практики слабкі: самооцінювання (**47%** уроків), взаємооцінювання (**30%**), вибір рівня складності (**22%**). Перехід від нормативів до інструменту підтримки не завершений.

3. Критерії оцінювання (Наявність не дорівнює дії)

Ясність і зрозумілі вимоги стійко підвищують результат.

Критерії оприлюднюються лише у **40%** випадків. Оцінювання за критеріями здійснюється лише на **47%** занять. Учень не отримує відповіді: «що очікують?», «де я зараз?», «що робити далі?».

ДЗЕРКАЛО АУДИТУ: Компетентності та Управління

4. Фокус на математичній компетентності

Моніторинг: Найгостріший сигнал – зниження центру розподілу з математики у 8 класі.

Дзеркало аудиту: На уроках найслабше формуються **математична (46%)** та **природничо-технічна (45%)** компетентності.

5. Управління якістю освіти на основі даних

Моніторинг: Частина результатів не зрушується або рухається неоднорідно.

Дзеркало аудиту: **94%** закладів планують моніторинг, але лише **42% реально відстежують динаміку**. Дані збираються, але **управлінський цикл** (інтерпретація → рішення → зміна практики → перевірка) не вибудований.

Підсумок: Карта зв'язків, а не причин

На рівні закладу інституційний аудит дзеркалить ту саму структуру, що й на рівні учня: **наявність не завжди переходить у дію.**

Є документи, плани, критерії та моніторинги. Але не завжди вони стають щоденною практикою уроку та управління якістю. Саме ці зв'язки показують, куди системі дивитися далі.

7 управлінських гіпотез: Архітектура освітніх змін 2025

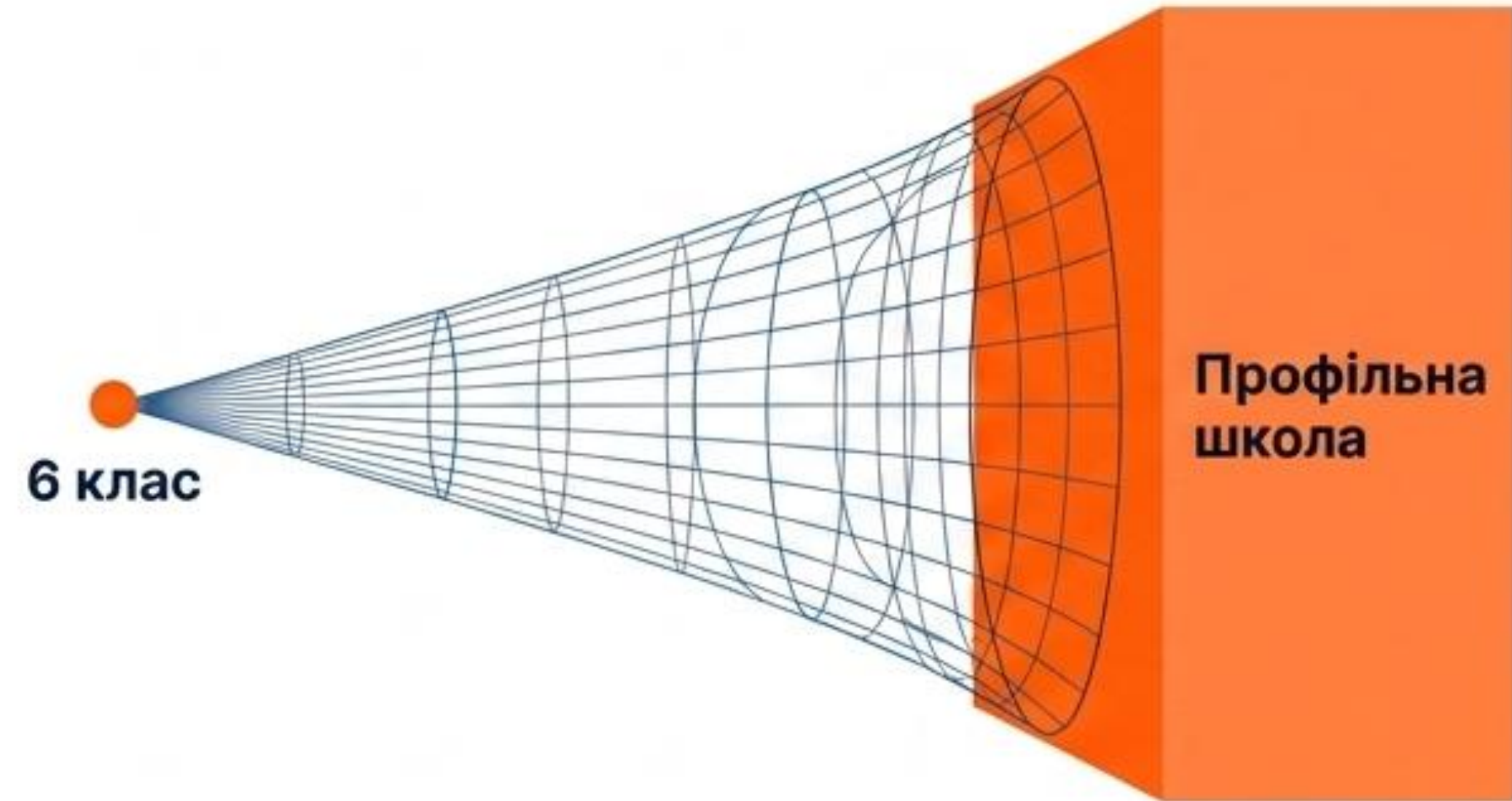
Від фундаменту стійкості до виявлення прихованих системних ризиків

Від стабілізації до розвитку

- **Філософія НУШ** вимагає переходу від утримання до індивідуальних траєкторій.
- Збереження результатів на середньому рівні — це стійкість, але потрібна амбітна політика розвитку.

Кумулятивний ефект прогалин

- **Ланцюг втрат:** Нерозуміння → уникнення → втрата зв'язку між темами.
- **Ризик:** Вибір профілю диктується обмеженнями, а не інтересом дитини.
- **Рішення:** Регулярна рання діагностика має стати щоденною практикою.

Операційний рівень: Урок як точка переходу знання в дію

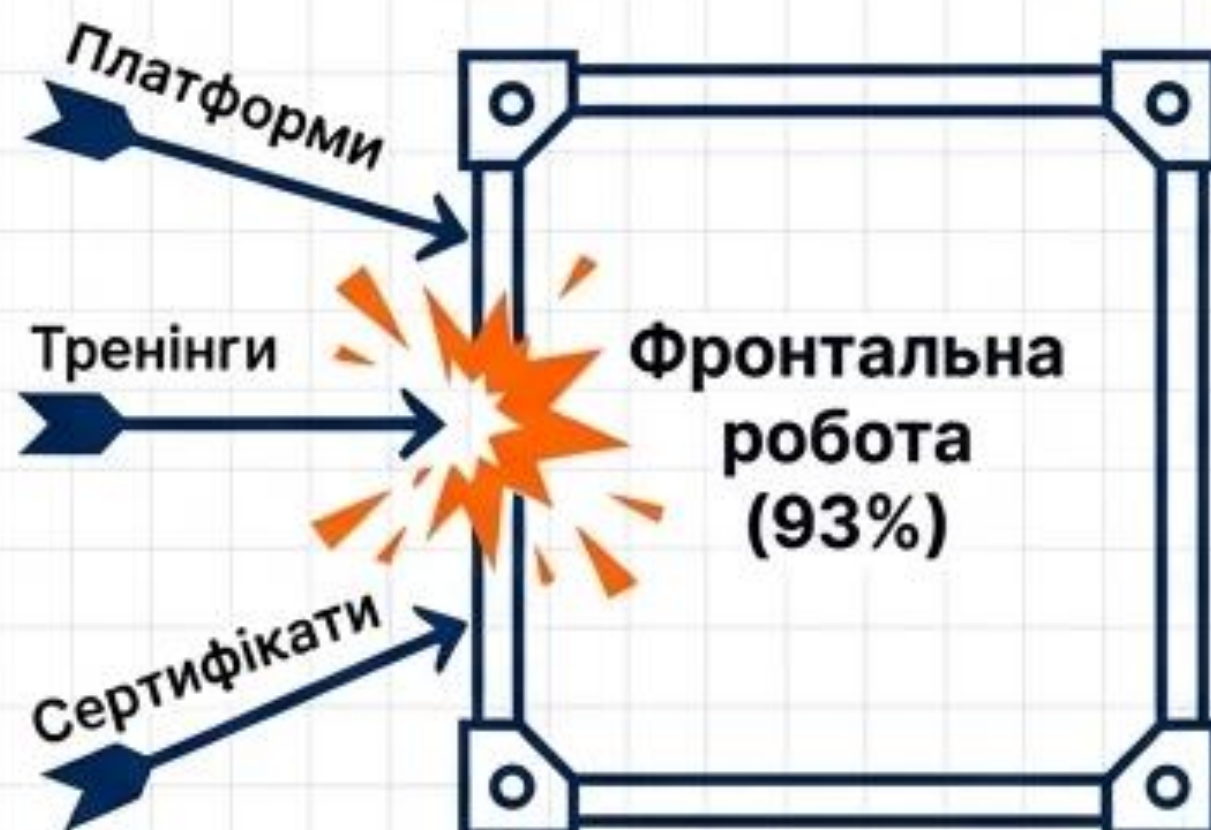
Синхронізація цілей, методики та цифрового середовища

Оцінювання, що відповідає цілям

Якщо нашою ціллю є вміння міркувати, ми не можемо вимірювати лише відтворення матеріалу.

Дидактична якість уроку

Сертифікати вчителя не гарантують зміни якості уроку. Перевага — це здатність трансформувати фронтальну роботу на середовище мислення.

Цифрова спроможність

Наявність гаджета не є перевагою без управління увагою. Дискусія має вийти за межі «дозволити/заборонити».

Масштабування змін: Від політик до культурного середовища

Архітектура інституційних рішень та підтримки родини

Заземлення управлінських практик

Наявність корисних концептів у документах не робить їх нормою. Ініціативи потрібно заземлити через внутрішню систему якості, щоб вони стали щоденною дією на уроці.

Культурне середовище та родина

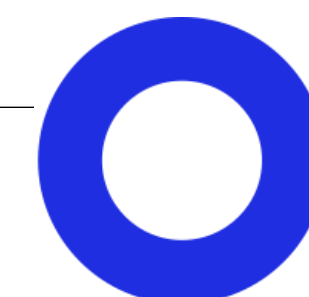
- Нерівність — це не статус, це доступ до архітектури можливостей вдома.
- Якщо дитина не спілкується українською вдома, школа зобов'язана забезпечити інтенсивну мовленнєву практику.
- Зрозуміла комунікація — ключ до партнерства з родиною.

ЩО З ЦЬОГО ВИПЛИВАЄ: Порядок денний для панельної дискусії

Ці гіпотези (no-regret moves) допомагають сформулювати 7 управлінських запитань:

1	Від стабільності до розвитку: Як одночасно підтримувати тих, хто має прогалини, і розвивати тих, хто здатен рухатися вище?
2	Прогалини: Як побачити їх до накопичення і не допустити втрат на старті профільної школи?
3	Оцінювання: Чи вимірюємо ми застосування і міркування, якщо саме цього очікуємо від навчання?
4	Урок і вчитель: Чи змінює професійний розвиток реальну навчальну дію на уроці? Яка нова перевага вчителя?
5	Цифрове середовище: Чи формує школа цифрову спроможність поряд із регулюванням пристроїв?
6	Управління: Чи здатна система «заземляти» корисні практики в типовому класі?
7	Родина: Чи бачимо ми індивідуальний результат дитини як частину ширшої архітектури можливостей?

ДЕРЖАВНА
СЛУЖБА
ЯКОСТІ ОСВІТИ
УКРАЇНИ

Дякую за
увагу!

